

**Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος θὰ μᾶς ὑποδεικνύει τοὺς δύο δρόμους
ποὺ πρέπει νὰ διανύσουμε, τὸν ἕναν ὡς Ἔθνος, ὡς λαός, ὡς φυλὴ
καὶ τὸν ἄλλον ὡς Χριστιανοὶ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι**

Ἡ ἐπίδραση τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου στὸν Ἀ. Παπαδιαμάντη καὶ στὸν Κ. Παλαμᾶ * **Θεολογική, φιλολογική καὶ λογοτεχνική προσέγγιση**

Ἁκάθιστος Ὑμνος, «ἡ πλέον, ἴσως, δημοφιλῆς ἱερὰ Ἀκολουθία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ ἐπιφανοῦς Θεολόγου πατρὸς Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου¹, εἶναι ἓνα **Κοντάκιο** –ποιητικὴ ὁμιλία– ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἐξῆς μέρη:

Τὸ Προοίμιο, τοὺς Οἴκους, δηλαδὴ τὶς στροφές, ποὺ μεταξὺ τους ἔχουν ὀργανικὴ ἐνότητα, καὶ τὸ **Ἐφύμνιο**.

Πρέπει νὰ γνωρίζουμε, ὅτι ὁ Ἀκάθιστος εἶχε συντεθεῖ, γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὶς **λειτουργικὲς ἀνάγκες τοῦ Εὐαγγελισμοῦ**, γιὰτι καὶ τὸ **Κοντάκιο** καὶ οἱ **24 Οἴκοι** εἶναι ἀναπόσπαστα μέρη τῆς Ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ ἀνήκουν μόνο σ' αὐτήν².

Τὸ Κοντάκιο ἀναφερόταν ἀρχικὰ σὲ κοινὸ ἑορτασμὸ τοῦ Εὐαγ-

(*) Ἐφημ. «Ὁρθόδοξος Τύπος», ἀριθμ. 1681/16.3.2007. σελ. 1, 2. Τοῦ Κωνσταντίνου Δεληγιάννη, Δρ. Φιλ. Ὁμότ. Καθηγητοῦ Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας καὶ Τέχνης. • Ἐπιμελ. ἡμετ.

1. Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου, *Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος μετὰ Ἑρμηνείας*, Ἀθήναι 1968, σελ. 19.

2. Καρ. Μητσάκη, *Βυζαντινὴ Ὑμνογραφία*, τ. Α', ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη ἕως τὴν Εἰκονομαχίαν, Θεσσαλονίκη, 1971, σελ. 482 καὶ ἐξῆς. Στὴ μελέτη αὐτὴ ὁ Καθηγητὴς κ. Μητσάκης παραθέτει πλήρη βιβλιογραφία καὶ σαφέστατα συμπεράσματα.

γελισμού και τῶν Χριστουγέννων.

Ἀργότερα χρησιμοποιήθηκε στις δοξολογίες για τὴ διάσωση τῆς Βασιλεύουσας ἀπὸ τις βαρβαρικές ἐπιδρομές, ἐπὶ Ἑρακλείου τὸ 622, Κωνσταντίνου Πωγωνάτου τὸ 672 καὶ ἐπὶ Λέοντος Ἰσαύρου τὸ 717, ποὺ ὅπως ἀναφέρει ὁ λαμπρὸς θεολόγος καὶ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, «ἐκτοτε ἐθεσπίσθη καὶ ψάλλεται ὁ Ὑμνος εἰς κάθε Ἐκκλησίαν».

Ὁ χαρακτήρας τοῦ Ἀκαθίστου εἶναι Θεοτοκολογικὸς καὶ Χριστολογικὸς καὶ ὅπως ἤδη ἀναφέραμε, ἀναφέρεται στὴν «κατ' ἐξοχὴν

ἐορτὴ, βάσιν καί, κεφάλαιον ὄλων τῶν Ἑορτῶν...», ὅπως γράφει ὁ Θεολόγος Ἱερομόναχος Ἰωακείμ Ἰβηρίτης σὲ μιὰ περισπούδαστη μελέτη του³.

Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος καὶ τὸ Κοντάκιο, δηλαδὴ οἱ Οἴκοι τοῦ Εὐαγγελισμού, δὲν εἶναι ἐπική ἢ λυρική ποίηση, ὅπως ὑποστηρίχθηκε ἀπὸ ἀρκετοὺς μελετητές, ἀλλὰ «Δρᾶμα», τοῦ ὁποῦ το ἰσορροπικὸ ἀποτελοῦν οἱ Οἴκοι.

Ἀφοῦ γιὰ τὸ Δρᾶμα ἀπαιτεῖται «μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας» ποὺ νὰ ἔχει «μέγεθος, ἠδυσμένον λόγον, πρόσωπα δρῶντα, κάθαρση, δέηση» κ.λ.π., ὁ Ἀκάθιστος τὰ ἔχει ὅλα.

Πρᾶξις σπουδαιότερα καὶ τραγικότερα ἀπὸ τὸ δρᾶμα τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπινου γένους δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξει! Ἀύτρωση-ἀπολύτρωση, ἡ Σταυρική Θυσία.

«Ὁ ἠδυσμένον λόγος», ἡ Ὑμνολογία τῶν Κανόνων, τῶν Ὁδῶν, τῶν Κοντακίων, τῶν Οἴκων, πρόσωπα δὲ ὁ Ἀρχάγγελος, ἡ Θεοτόκος, ὁ Ὑμνωδός. «Ἀδέτω σοὶ Δέσποινα κινῶν τὴν λύραν τοῦ Πνεύματος» κ.λ.π.

Καὶ μετὰ ἔρχεται ἡ λύση τοῦ δράματος, τὸ Ἐμβατήριο: «Τῆ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ Νικητήρια», γιὰ τὴ νίκη τῶν ὁποίων καταγάγει ἡ Θεοτόκος ὡς Στρατηγὸς στὴν πάλη τῶν ἀνθρώπων κατὰ τοῦ Δια-

3. Γ. Ἰωακείμ Ἰβηρίτου, Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος, περιοδ. «Γρηγ. Παλαμᾶς», Ὀκτώβριος 1928, τεύχ. 154, σελ. 375.

βόλου. Διὰ τῆς συγκαταθέσεως, «Ἴδου ἡ δούλη Κυρίου», σαρκώνεται ὁ Λόγος καὶ καταλύεται ἡ δύναμις τοῦ Ἀντιχρίστου. Ὑπάρχει μεγαλύτερη νίκη ἀπ’ αὐτὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐναντίον τοῦ Ἀντιχρίστου;

Ἐὰν μελετήσῃ καλὰ ὁ ἐρευνητὴς τὸ κεφάλαιον τῆς «**Βασιλείου Τάξεως**» τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογέννητου, πῶς ἐορταζόταν στοὺς Βυζαντινοὺς τὰ ἐπινίκια, θὰ ἀντιληφθεῖ σίγουρα τὴν ἐρμηνεία τοῦ «Ἀκαθίστου»!

Ἀκόμη τὸ λεξιλόγιο τοῦ Ἀκαθίστου εἶναι πέρα γιὰ πέρα θεολογικὸ καὶ ἀντιπροσωπεύει τὴν θεολογία τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὑμνογράφου, ὅπως διαμορφώθηκε ἀπὸ τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄν μπορεῖ νὰ ἔχει γραφτεῖ πρὶν ἀπὸ τὴν Σύνοδο τῆς Ἐφέσου τὸ 431, «ἄρα εἶναι ἔργο» καταλήγει ὁ βυζαντινολόγος Καθηγητὴς Κ. Μητσάκης, «τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ Κοντακίου, τέλος Ε’ ἀρχῆς 5’ αἰῶνος»⁴.

Ὅλα τὰ στοιχεῖα συνηγοροῦν γιὰ τὴν ἀπόδοση τοῦ Ἀκαθίστου στὸν Ρωμανὸ τὸν Μελωδὸ.

Τὸ μόνο χειρόγραφο ποὺ τὸν ἀναφέρει, βέβαια, ὀνομαστικὰ εἶναι ὁ κώδικας 41 τῆς Μονῆς Βλατάδων σὲ μιὰ παρασελίδια, πολὺ μεταγενέστερη σημείωση, στὸ φύλο 193.

Χωρὶς, βέβαια, νὰ εἶναι ὁ ἐρευνητὴς ἀπόλυτα σίγουρος, ὁ ποιητὴς τοῦ Ἀκαθίστου προέρχεται ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν λογίων τῆς δεύτερης σοφιστικῆς ποὺ ἀντιπροσωπεύουν τὶς τάσεις τῶν σχολῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἀνάλυση τῶν ἐκφραστικῶν τρόπων τοῦ Ἀκαθίστου μὲ τοὺς ἀντίστοιχους, ποὺ παρουσιάζουν καὶ **Κοντάκια** τοῦ Ρωμανοῦ, διαπιστώνουμε ὅτι ὑπάρχει ἐνότητα ὕφους καὶ πλήρης ταυτότης ἐκφραστικῶν μέσων.

Τὸ Κάλλος τοῦ Ὑμνου

Ὁ ποιητὴς τοῦ Ἀκαθίστου μὲ τὴν ὀλόθερμη πίστη, ἀναζήτησε τὴν καθαρὴν λυτρωτικὴ ποίηση καὶ ὁ ὕμνος του ἀποβαίνει γνήσια ἐξεικόνιση τῆς ψυχῆς καὶ ἡσυχασμὸς ἀνάμεσα στὰ οὐσιώδη σημεία τῆς θρησκευτικότητας, ποὺ εἶναι ἡ προσευχὴ ὅταν περνᾷ ἀπὸ τὴν τροφὴ τῆς ἐλπίδας καὶ τῆς ἀγάπης μακριὰ ἀπὸ τὴν σκοπιμότητα τοῦ ἀντιποιοτικῶν θετικισμοῦ.

4. Κ. Μητσάκη, ὀ.π., σελ. 490.

Τὸ κείμενο τοῦ Ἀκαθίστου, ὅπως καὶ τὰ ἀνάλογα πρὸς αὐτὸ ὑμνολογικά-λειτουργικά κείμενα, εἶναι ὁπωςδήποτε ἔκφραση τοῦ Ὑψηλοῦ, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ σοφὸς Καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς Ρυθμολογίας Παν. Μιχαηλῆς⁵.

Ἡ θρησκευούσα ψυχὴ ποὺ ἀπαιτεῖ φτάνει στὴν ἐσωτερικὴ κάθαρση. **Κ**ὶ ἂν ἀκόμη ἡ ἐννοια τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπρόσιτη, ξαναγυρίζει σὲ μᾶς ἢ φωνὴ αὐτὴ χωρὶς νὰ χάνει τὴν οὐσία της καὶ χωρὶς νὰ δοκιμάσει ἀτυχία στὸν προορισμὸ της καὶ κοινωνεῖ με τὸν Θεὸ καὶ ἐπικοινωνεῖ καὶ μαζί μας.

Ἡ οὐσία της εἶναι θεϊκοῦ ὕμνου. **Μ**ὲ αὐτὴ τὴν ὑπόσταση ἀνέβηκε στὴν ὑπαρξὴ τῆς δημιουργίας.

Παρακολουθώντας ὁ ἐρευνητὴς τὰ σχετικὰ εὐαγγελικὰ κείμενα καὶ τὸ κείμενο τοῦ Ἀκαθίστου, διαπιστώνει ὅτι ὁ μελωδὸς δὲν ἀκολουθεῖ τὸ κείμενο τυπικά, ἀλλὰ τὸ πλουτίζει μὲ μιὰ ἀνάπτυξη τοῦ θέματος, ποὺ εἶναι σκίρτημα ψυχῆς, ποιητικὴ ἐλευθερία σύμφωνα μὲ τὴν δογματικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, συγκίνηση μαζί καὶ δόνηση, ἓνα δημιουργικὸ ταξίδι ἀνάμεσα στὰ εὐαγγελικὰ κείμενα.

Οἱ **Οἴκοι** τοῦ β' μέρους, Ν-Ω, ἔχουν καίριους δογματικοὺς ὅρους. Ἀνασκευὴ κακόβουλων αἰρέσεων, ὅπως τοῦ Νεστοριανισμοῦ, τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ, Δοκητισμοῦ κ.λ.π. **Κ**αὶ ἐδῶ, βέβαια, ὁ οἴστρος τοῦ Ὑμνογράφου εἶναι ἀπλωμένος μὲ ἐπάρκεια καὶ οἱ κατάλληλες φράσεις προσάγονται μὲ καλλολογικὸ, ὠραιότατο ὑμνογραφικὸ ἔνδυμα καὶ κάτω ἀπὸ διαρκῆ θερμότητα πνευματικοῦ αἰσθήματος.

Βέβαια ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος εἶναι τὸ Πρόσωπο στὸ ὁποῖο κυρίως ἀπευθύνεται ὁ Ὑμνογράφος. **Τ**ὸ κατηγόρημα κάθε προτάσεως ἀναφέρεται σ' Αὐτήν.

Τίποτα δὲν εἶναι πρόχειρο καὶ τὸ ζύγισμα οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι πάντοτε εὐστοχο.

Σειρὰ προτάσεων καταφατικῶν εἶναι ὁ Ἀκάθιστος, προτάσεις κρίσεως ἀνάμεσα σὲ μιὰ διαρκῆ λιτότητα, ζοῦν μαζί χωρὶς νὰ συγκρούονται μέσα στοὺς στίχους, ἐνωμένες στὴν κοινὴ λατρεία πρὸς τὴν Παναγία.

Κάθε περιφραστικὸ κατηγόρημα περιέχει φράσεις θαυμασμοῦ καὶ χαιρετισμοῦ μὲ ἐπιφωνηματικὴ δόνηση. **Τ**ὰ πρωτότυπα ἐπίθε-

5. Π. Μιχαηλῆ, *Αἰσθητικὴ θεώρηση τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης*. Ἀθῆναι 1964, σελ. 111.

τά του κάνουν τὸ κείμενο πλαστικό, κίνημα δεξιοτεχνικότατο, σὰν κῆπο πολύανθο, ἓνα ἑγχρωμο δειλινὸ ὀρίζοντα ὅπως οἱ ὦρες ποὺ ψάλλεται ὁ Ὑμνος.

Ὁ Μελωδὸς εἶναι λουσμένος, ὅπως οἱ ἀγιογράφοι τοῦ Πανσέληνου μὲ ἓνα τέλειο ζωγραφικὸ-ἀγιογραφικὸ αἶσθημα, αἰσθάνεται τὴν ἔξαρση τοῦ ὑψηλοῦ ὅσο καὶ τοῦ ἠθικοῦ θέματος. **Τὸ** ζωγραφικὸ χρῶμα τὸ ἀντικαθιστᾷ ἡ μουσικότητα.

Ὁ κόσμος τῶν ιδεῶν ἔρχεται νὰ συναντήσῃ τὸν ἄνθρωπο τὸν ἀναζητοῦντα διὰ τῆς ἰκεσίας τὴν μεσιτεία τῆς Θεοτόκου.

Ἄν φανταστοῦμε στὴν περίοπτη θέση Τῆς τὴν Πλατυτέρα, ἀγιογραφημένη στὴν ἀψίδα τοῦ Ἱεροῦ, ἔτσι ὅπως συμβολίζει μιὰ σύνδεση τῆς γῆς μὲ τὸν οὐρανό, τότε θὰ καταλάβουμε τὸν Ὑμνογράφο τοῦ **Ἀκαθίστου** καθὼς συνενώνει ἔννοιες μετάρσιες, χαρακτηρισμοὺς ἀνάμεσα στὴν πραγματικότητα καὶ τὸν ἰδεαλισμό.

Ἄν προσέξει ὁ πιστὸς τὸ τι ἐκλέγει νὰ ὑμνήσῃ ὁ Μελωδὸς ἀπὸ τὰ περιστατικὰ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Παναγίας μας καὶ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ τι ἀπὸ τὴ δογματικὴ διδασκαλία γιὰ τὴν Θεομήτορα, θὰ δεῖ μιὰ ὀπτασιαζόμενη ψυχὴ τοῦ ὑμνογράφου, ποὺ ἐκφράζοντας τὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία, ἐκφράζει καὶ μεταδίδει ἓναν ἔντονο ἐσωτερισμό, ποὺ διαρκῶς κυφορεῖ ἓνα γνήσιο πνευματικὸ φρόνημα ποιήσεως.

Ὁ ὑμνογράφος μᾶς ἔδωσε τὸ ὑψηλὸ ὀρθόδοξο θρησκευτικὸ περιεχόμενο ὅπως ὁ γνήσιος λαϊκὸς τραγουδιστής, ποὺ μὲ τὶς πατροπαράδοτες ρίζες κρατᾷ ἀλώβητο τὸν πυρῆνα τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ. **Παρὰ** τὴν ὑψηλὴν δογματικὴν θέσιν ὁ Ὑμνος εἶναι ἀπόλυτα εὐληπτος ἀπὸ τὸ λαό, ὅπως ἡ Θεία Λειτουργία πλάστηκε ἀκριβῶς γιὰ νὰ εἶναι προσιτὴ σὲ ὅλους τοὺς πιστοὺς.

Ἡ ἐπίδραση τοῦ Ὑμνου στὴ Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία

Ὅλοι οἱ μεγάλοι δημιουργοὶ τῆς Νεοελληνικῆς μας Λογοτεχνίας ἐμπνεύστηκαν ἀπὸ τὸ λαμπρὸ αὐτὸ ἔργο τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

Ἐλλείπει χώρου θὰ ἀναφερθοῦμε σύντομα σὲ δύο κορυφαίους δημιουργούς, στὸν Ἀλ. Παπαδιαμάντη καὶ τὸν Κ. Παλαμᾶ.

Ἐρευνώντας τὰ γραπτὰ τοῦ Παπαδιαμάντη, διαβάζουμε ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: *«Ἐν τῷ προκειμένῳ ὕμνῳ ἀπαντῶσι καὶ ἐμπνεύσεις ἀκραιφνεστάτης ποιήσεως... Ἡ δι' ὅλου τοῦ ποιήματος διήκουσα ἰδέα εἶναι ἡ ὑπεροχὴ τῆς Θείας Σοφίας ἔναντι τῶν προσπαθειῶν τῆς ἀνθρώ-*

πινης διανοίας πρὸς εὐρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἡ προσκύνησις τῆς Παναγίας».

Τὰ τέσσερα γνωστὰ ποιήματα τοῦ Παπαδιαμάντη γιὰ τὴν Παναγία δείχνουν καὶ τὴ δική του ὑμνογραφικὴ δημιουργία καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸν Ὑμνο.

Ἐξ' ἴσου πλούσια εἶναι καὶ ἡ λύρα τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητῆ Κ. Παλαμᾶ. **Χαρακτηρίζει** τὸν **Ἀκάθιστο** «τέλειον μωσαϊκὸν ἀπαρτισθὲν ἀπὸ ψηφίδας ἐκλεκτῶς περιμαζευμένας πανταχόθεν. **Εἶναι** κατόρθωμα δογματικὸν μαζὶ καὶ πανηγυρικόν»⁶.

Στὴ «Φλογέρα τοῦ Βασιλιᾶ» κυρίως, ὅπου ἀντικατοπτρίζεται ἡ ψυχὴ τοῦ ποιητῆ στὴν προσήλωσή της, στὴν Ἑλληνικὴ Ἐθνότητα, ἡ Παναγία συνενώνει τὸν θρησκευτικὸ εὐαγγελισμό καθὼς ἱστορεῖται ἡ ζωὴ τοῦ Βυζαντίου.

Ἀπευθυνόμενος στὴν Θεοτόκο: «**Μητέρα** τῶν ἀνέλπιδων κι ὄλων τοῦ κόσμου Σκέπη», εἶναι ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸ «τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς Σὲ ἀνατίθηναι, Μήτηρ τοῦ Θεοῦ, φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπην Σου» καὶ ἀπὸ τὸ «Χαῖρε σκέπη τοῦ κόσμου».

Ὁ δικός του στίχος ἀπὸ τὴ Φλογέρα τοῦ Βασιλιᾶ: «**Υ**πέρμαχη Στρατήγισσα σ' ἐσὲ τὰ νικητήρια», «**Μ'** ἐσὲ ξημέρωσε ἡ χαρὰ καὶ σβῆει ἡ κατάρα πῆρε μὲ Σὲ Μητέρα», ἀπὸ τὸ «Χαῖρε δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμπει χαῖρε δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλείψει» κ.λ.π.

Ὁ δικός του στίχος: «**Σ**κέπη τοῦ Κόσμου πιὸ πλατεῖα ἀπ' τὸν κόσμο, στὸ σκοτάδι, πύρινε στῦλε ὀδηγητὴ καὶ τῆς ψυχῆς, λιμάνι», ἀπὸ τὸ «Χαῖρε σκέπη τοῦ κόσμου πλατυτέρα νεφέλης, χαῖρε πύρινε στῦλε, ὀδηγῶν τοὺς ἐν σκότει» κ.λ.π.

Στὸν δέκατο καὶ ἐνδέκατο λόγο τῆς «Φλογέρας τοῦ Βασιλιᾶ» ὑπάρχουν στίχοι ἀπὸ τὸν Μικρὸ καὶ τὸν Μεγάλο Παρακλητικὸ Κανόνα: «**Ψ**ηλότερη ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς, πιὸ καθαρὴ ἀπ' τὸν ἥλιο καὶ πιὸ ἀκριβὴ ἀπὸ τὰ Χερουβεῖμ, πιὸ δοξασμένη ἀκόμα κι ἀπὸ τὰ Σεραφεῖμ ἐσύ, στάμνα τοῦ Θείου Μάνα», προέρχονται ἀπὸ τὸν μικρὸ Παρακλητικὸ Κανόνα: «**Τ**ὴν ὑψηλότεραν τῶν Οὐρανῶν καὶ καθαρωτέραν λαμπηδόνων ἡλιακῶν... **Τ**ὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβεῖμ... **Σ**τάμνε Μάνα φέρουσα» κ.λ.π.

* * *

Ὁχι μόνο οἱ μορφωμένοι, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπλὸς Ἑλληνικὸς λαός, τὸν **Ἀκάθιστο** τὸν ἐξῆσε στοὺς αἰῶνες μέσα στὴν κατανυκτικὴ ψαλτικὴ τὴ γεμάτῃ δραματικὸ τόνο.

6. Ὁ. Εὐδης, Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος ὡς ποιητικὸ κείμενο, περιοδ. «Ἀκτίνες», Ἀθῆνα 1950, σελ. 409 καὶ ἐξῆς.

Ἐμυστικισμὸς τοῦ νίκησε τὴν τυπολατρεία καὶ ἡ μηχανικὴ ἀποστήθιση τῶν τροπαρίων ἔδωσε στὴ λαϊκὴ ψυχὴ τὸ δέος νὰ προσεγγίσει τὰ δυσκολονόητα σημάδια τοῦ μελωδοῦ.

Ἡ ὑψηλὴ τάση νὰ ἐνσαρκωθοῦν τὰ ὑπερκόσμια ἢ νὰ ἐξαῦλωθοῦν τὰ κοσμικά, αὐτὴ ποὺ μορφοποιεῖ τὴν ἰδέα, προσδίδει στὴν ἀναχώρηση αὐτὴ μιὰ λύτρωση, ἀπὸ τὴν ὁποία ἔχει τόση ἀνάγκη ὁ σημερινὸς τραγικὸς ἄνθρωπος.

Εἶναι δυστύχημα ποὺ τέτοια ἀριστουργήματα τοῦ βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως δὲν ὑπάρχουν στὰ νεοελληνικὰ ἀναγνώσματα, γιὰτὶ «ὀρισμένοι» συντάκτες τῶν Παιδαγωγικῶν Ἰνστιτούτων ξέρουν μόνο νὰ προσκολλῶνται στοὺς συνδικαλιστικὸς καὶ πολιτικὸς μηχανισμοὺς καὶ δὲν ἀντιλαμβάνονται, ὅτι τέτοια κείμενα εἶναι ἐγερτήριο σάλπισμα, ποὺ ἀφυπνίζουν ἀπὸ τὸν λήθαργο, διδάσκουν καὶ καθοδηγοῦν τὶς Ἑλληνικὲς γενεὲς στὸ καθῆκον, θρησκευτικὸ καὶ ἔθνικό.

Ἐὐκάθιστος Ἑγμνος θὰ μᾶς ὑποδεικνύει τοὺς δυὸ δρόμους ποὺ πρέπει νὰ διανύσουμε, τὸν ἕναν ὡς Ἑθνος, ὡς λαός, ὡς φυλὴ, καὶ τὸν ἄλλον ὡς Χριστιανοὶ Ἑλληνες Ὁρθόδοξοι.

